

AFKL reactie op consultatie multiband veiling 700, 1400, 2100 MHz Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Datum: 15-1-2020

Versie: 1.0

Inleiding

Met dit document geeft de KLM / Air France-KLM (hierna genoemd KLM) een reactie op de vragen gesteld door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna genoemd EZK) in de bovengenoemde consultatie.

KLM heeft in maart 2019 een reactie gegeven op het beleidsvoornemen uitgiftebeleid 3,5 GHz band en in april 2018 een reactie gegeven op het Actieplan Digitale connectiviteit.

In januari 2019 heeft KLM bij het Agentschap Telecom een verzoek ingediend voor het toekennen van frequentiespectrum voor het invullen van de huidige en toekomstige KLM-behoefte aan kritische mobiele breedband oplossingen op Schiphol.

KLM maakt onderdeel uit van de Kritische Mobiele Breedband Gebruikersgroep (KMBG) van BTG. In de achterliggende periode heeft ook BTG gereageerd op consultaties van EZK.

KLM bevindt zich in Nederland op de locatie Schiphol, en de behoefte aan mobiele breedband communicatie concentreert zich in eerste instantie op deze locatie. Naar de toekomst toe moeten alle vliegvelden in Nederland betrokken worden, zoals Rotterdam, Eindhoven, Lelystad, etc. Onderdeel van de KLM-groep is Transavia, die ook op andere vliegvelden in Nederland actief is.

In de huidige situatie op Schiphol heeft KLM een private mobile network als maatwerk oplossing. De behoefte aan controle over vereiste connectiviteit via maatwerkoplossingen blijft. We constateren dat er op dit moment voor de KLM Kritische Communicatie behoefte nog geen passend commercieel aanbod van Mobiele Network Operators (MNO's) is.

KLM is voorstander van marktwerking in de mobiele communicatiedienstverlening in Nederland, met meerdere aanbieders, die in concurrentie diensten aanbieden. Mede door marktwerking zijn in de afgelopen periode de mobiele communicatiediensten voor de massa markt in Nederland kwalitatief goed ontwikkeld. Het verdelen van beschikbaar frequentiespectrum over de diverse marktpartijen om deze marktwerking mogelijk te maken vindt KLM een goed uitgangspunt.

KLM-reactie op consultatie EZK

Een passend aanbod op het ontbreken van een commercieel aanbod voor KLM zou gerealiseerd kunnen worden door het leveren van een specifieke toegesneden dienstverlening door de MNO's of door het beschikbaar stellen van frequentiespectrum voor private mobiele netwerkoplossingen ten behoeve van bedrijfsspecifieke toepassingen. KLM is van mening dat een (hoge) veilingopbrengst voor de overheid betekent dat de dienstverlening van de verwervers van spectrum bij de veiling de kosten zullen door berekenen in de dienstprijs. Dit heeft een kosten verhogend effect op de dienstverlening die vrijwel geen waarde aan de dienstverlening toe voegt. KLM geeft er de voorkeur aan dat door de verwervers van spectrum er geïnvesteerd wordt in de kwaliteit c.q. garanties van de

dienstverlening zowel in radiodekking, capaciteit, beschikbaarheid en de termijn waarbinnen deze voorwaarden worden ingevuld. De visie van KLM is dat door in de frequentievergunning voorwaarden hoge kwaliteitseisen aan de operator dienstverlening te stellen, weliswaar de hoogte van de veilingopbrengsten lager kan uitvallen, maar dat per saldo de BV Nederland daardoor en hogere kwaliteit mobiele communicatiediensten zal verkrijgen. En dat daarmee de wensen van bedrijfsspecifieke toepassingen beter kunnen worden ingevuld.

De oplossing volgens KLM

KLM ziet 2 belangrijke instrumenten:

1. De Nederlandse overheid heeft de mogelijkheid om voorwaarden te stellen aan het gebruik van frequentiespectrum. In de regelgeving die nu ter consultatie voor ligt wordt slechts beperkt gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Alleen een dekkingseis in buitenomgevingen en een minimale bandbreedte eis is als randvoorwaarde gespecificeerd. Voor de dienstverlening van de massamarkt zijn dit belangrijke kentallen. Voor de dienstverlening aan gebruikers van kritische mobiele breedband communicatie en voor binnen omgevingen zijn deze randvoorwaarden te beperkt. Een zeer groot deel van het kritische mobiele communicatie gebruik vindt indoor plaats. Het zou dan ook logisch zijn dat de MNO's ook aan een dekkingseis indoor zouden moeten voldoen. KLM pleit voor aanvullende randvoorwaarden voor kritische mobiele gebruikers en indoor gebruik.
2. De Nederlandse overheid heeft de mogelijk om frequentiespectrum beschikbaar te stellen voor het creëren van private mobiele breedband oplossingen. Op dit moment heeft de Nederlandse overheid in de 1800 MHz band 5 MHz gereserveerd voor private mobiele netwerken. Deze beperkte bandbreedte is voor kritische mobiele breedbandtoepassingen geheel niet toereikend. Het ministerie was van plan om in de 2100 MHz band additioneel spectrum voor privaat gebruik beschikbaar te stellen vanaf 2021. Uit het onderzoeksrapport van de 2100 MHz band is naar voren gekomen de voorgesteld bandbreedte van 10 MHz te beperkt is voor breedbandband toepassing. De plannen van het ministerie zijn gewijzigd waarbij de volledige 2100 MHz band aan MNO's is toegewezen. Echter in de tussentijd is voor private kritische breedband toepassing geen duurzaam alternatief gecreëerd door voldoende spectrum in andere frequentieband toe te wijzen. In de 3500 MHz band heeft het ministerie tijdelijk spectrum toegekend aan private toepassingen, echter dit is alleen voor de periode tot 2021/2022 en tot 2026. Vanaf 2026 is er nieuw spectrum voorzien voor private toepassingen in de 3500 MHz band. De KLM vraagt echter om oplossingen op kortere termijn en om continuïteit van mobiele oplossingen. Met het op korte termijn beschikbaar stellen van voldoende en relevant (4G/5G) spectrum, dat aansluit bij het wereldwijde eco systeem van mobiel breedband, zal er marktwerking gecreëerd worden waarbij bedrijven, overheidsorganisaties en ook KLM-keuze hebben in het realiseren van private oplossingen en niet afhankelijk worden van de vrijblijvendheid van het aanbod door de MNO's. De MNO's richten zich in eerste instantie op de massa markt en het blijft onzeker of er passende mobiele dienstverlening voor kritische mobiele gebruiker en voor indoor toepassingen tijdig beschikbaar zal komen. KLM wil pleiten op het eerder beschikbaar krijgen van een alternatief door middel van het beschikbaar stellen van relevant 4G/5G spectrum, bij voorkeur binnen een jaar.

Air France KLM

De behoefte die KLM in Nederland onderkent is gelijk aan die van Air France in Frankrijk. In Frankrijk heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken kortgeleden frequentiespectrum vrijgegeven in 2600 MHz band voor toepassing in private mobiele breedband netwerken, met een bandbreedte van 40 MHz, voor een gebruikperiode van minimaal 10 jaar. De regelgever ARCEP heeft vorig jaar mei de aanvraagprocedure gestart. De frequenties worden momenteel uitgegeven.

3500MHz band

In de nota mobiele communicatie van het ministerie rond de indeling van de 3500 MHz heeft KLM een wijziging gezien ten opzichte van de oorspronkelijke plannen. In plaats van het aansluiten bij het Duitse ecosysteem waarbij 1x100MHz is gereserveerd voor private toepassingen, heeft het ministerie er nu voor gekozen om 2x50 MHz te reserveren voor private toepassingen aan de bovenkant en de onderkant van de band. Voor de private toepassingen is dit een minder optimale situatie dan de oorspronkelijke plannen. Het afwijken van eco systemen die in de landen om ons heen gecreëerd worden, is nadelig voor het creëren van een voldoende groot eco systeem in een klein land als Nederland. De frequentiebanden, die voor 5G in Europa gereserveerd zijn, zijn de 700 MHz en 3500 MHz banden. In deze veiling wordt alleen 700 MHz geveild. Deze frequentie zal in mobiele 5G netwerken gebruikt gaan worden voor de radio dekking in landelijke gebieden. De 3500 MHz zal in 5G netwerken gebruikt gaan worden voor capaciteit in het netwerk. Het moment dat deze frequenties geveild worden is nu nog niet bekend. In de toelichting op de veilingregeling wordt aangegeven dat er 300 MHz in de 3500 MHz band beschikbaar komt voor MNO's vanaf september 2022. De 2x50 MHz in de 3500 MHz band voor private toepassing komt pas in 2026 beschikbaar. Hiermee worden de private toepassingen in deze frequentieband qua timing benadeeld ten opzichte van de operators toepassingen. Nederland loopt in het toewijzen van de 5G frequentiebanden achter in Europa. In Duitsland is de 3500 MHz nu reeds beschikbaar gemaakt voor Mobiele Network Operators en voor private toepassingen. In Nederland zal het vertraagd beschikbaar komen van de 3500 MHz band consequenties hebben voor de timing waarin volledige gebruik gemaakt kan worden van de voordelen van 5G diensten. KLM vindt dit zorgelijk en niet passen bij de ambitie van Nederland om koploper te zijn en te blijven in de ontwikkeling van digitalisering van de economie en de maatschappij.

In deze veiling consultatie moeten de MNO's voldoen aan dekkings- en datasnelheidseisen.

Dekkings- en Datasnelheidseisen

In de veilingvoorwaarden is een buiten dekkingseis van 98% van het oppervlak van alle gemeenten in Nederland en tevens een minimale datasnelheid van 8 Mbps. De eis geldt voor de 700MHz frequentieband. Agentschap Telecom zal deze eis handhaven.

Het is onduidelijk in de veiling documenten hoe de dekkings- en datasnelheidseis gemeten en gecontroleerd zal gaan worden.

Binnen 5G wordt het mogelijk om met zogenaamde netwerk slicing differentiatie van netwerk eigenschappen toe te passen. Er zijn binnen 5G 3 categorieën toepassingen onderkent: 1. Enhance mobile broadband, 2. Ultra low latency en 3. Massive machine type communications. Met een generieke snelheidseis voor alle categorieën zou door de differentiatie van de dienstverlening de borging van de kwaliteit van de dienstverlening niet

bij voorbaat geholpen zijn. KLM voor de kwaliteitsborging van specifieke dienstverlening voor specifieke kwaliteitseisen.

Tot slot

KLM wil graag samen met het ministerie een passende oplossing onderzoeken voor de KLM-behoefte aan kritische mobiele breedband communicatie.